

Kotelní voda

Omezení tvorby nánosů
→ Sekvestrační činidla

1

Fosforečnany

alkalizace

potlačení koroze
doměkčování vody
potlačení SiO_2

2

Na_3PO_4

+ Ca^{2+}

→ kaly zásaditého fosforečnanu vápenatého
 $3\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2 \cdot \text{Ca}(\text{OH})_2$ hydroxyapatit

+ Mg^{2+}

→ kaly zásaditého fosforečnanu hořečnatého
 $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2 \cdot \text{Mg}(\text{OH})_2$

+ SiO_2

→ pohyblivé kaly **serpentinu**
 $3\text{MgO} \cdot 2\text{SiO}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$

3

Chelatační činidla EDTA, NTA

-s vícemocnými kationty → **stabilní, ve vodě rozpustné cheláty**
-**soli EDTA** → též součástí roztoků k chemickému čištění kotlů

- $p < 9\text{MPa}$
-zabránění tvorby nánosů a jejich rozpouštění
-odstraňují tvrdost
-v různých oblastech pH vážou i jiné kovy do komplexu

4

Komplexony

Kyseliny

nitrilotrioctová (NTA)

ethylendiamintetraoctová (EDTA)

hydroxyethylendiamintrioctová (HEDTA)

diethylentriaminpentaoctová (DTPA)

5

Chelatace kovových iontů dle pH

pH 3-5 Fe^{3+} -Cr - Cu - Ni - Zn- Co

pH 5-7 Ni- Cu- Fe^{3+} - Co- Zn - Cd - Ca

pH 7-9 Ni- Co- Cu- Zn- Fe^{3+} - Cd- Ca- Mg

pH 9-12 Co- Ni- Cu- Zn- Cd- Ca- Mg

6

Syntron B

Tetrasodná sol EDTA

směs

30% EDTA + max. 2% Na_2CO_3 2% čpavku
($t = 260-280^\circ\text{C}$)

7

Typické podmínky pro použití komplexonů

	Úprava napájecí vody		Čištění za provozu	Maření	Přeměna oxidické vrstvy
	k vázání zbytkové tvrdosti	k vázání kovových oxidů			
Koncentrace	stechiometrická*	stechiometrická*	5-50 mg/kg	2-5(-100) g/kg	30-200mg/kg
Teplota °C	≤ 250	neomezená	≤ 250	100-200	150-250
pH	>9	<9	>9	<4 nebo >9 **	cca 7
Časový interval	průběžně	průběžně	tydny	hodiny	hodiny
Přísady	normální vodní režim			k. citronová 1-5 g/kg *** hydrazin 0,1-0,5 g/kg	
Typ parního generátoru	bubnový	libovolný	bubnový	libovolný	libovolný

* vztaženo na zbytkovou tvrdost nebo suspendované korozní produkty
** pro oxidické nebo tvrdé nánosy (kotelní kámen)
*** pro oxidické nánosy

8

Akryláty a metakryláty sodné

→ pro NT kotle
→ větší efekt než původně používané látky - **tanin, škrob a lignin**, ke kterým byla přidávána malá množství polyfosfátů a odpěňovacích prostředků na bázi polyamidů

9

KDY ČISTIT ?

10

Bubnové kotle

nánosy

do 250 g /m²

250-400 g/m²

nad 400 g/m²

čisté plochy

přiměřené znečištění

nadměrné znečištění

11

Průtočné kotle

nánosy

do 150 g /m²

150-250 g/m²

nad 250 g/m²

čisté plochy

přiměřené znečištění

nadměrné znečištění

12

Chemické čištění

odstraňování
korozních produktů
kotelního kamene
jiných nánosů

z provozovaných zařízení

čínidla - inhibované roztoky jako pro moření
ostatní operace jako při moření

13

Skrývání solí

(hide out)

-při provozu VT kotlů část solí z KV mizí a při odstavení kotle se opět objeví
→větší změny výkonu kotle
→zejména při vysokých q

Příčiny vzniku

1) hydrotermální tvorba velmi málo rozpustných krystalických modifikací solí

2) zvyšování koncentrace solí v mezní vrstvě

3) snížení rozpustnosti solí v přehřátém vodním filmu na stěně trubky

4) přítomnost porézních nánosů

na skrývání solí se mohou podílet všechny uvedené pochody současně

14

Moření a čištění kotlů

Moření

-čištění nově uváděných zařízení do provozu
-vytvoření ochranné vrstvy bezprostředně po najeť

15

Etapy moření

- mechanické odstranění hrubých nečistot
- odmaštění povrchů
- vlastní moření
- vytěsnění mořicího roztoku
- vytvoření ochranné vrstvy oxidů

16

Mořicí roztoky

HCl s přídavkem NaF
 H_2SO_4
HF
Hydrogensíran amonný
Kyselina citronová
Citronan amonný
Chelatační činidla
Kombinace těchto látek v koncentraci 1-10%

17

Inhibice mořicích lázní

Urotropin → hexametylentetramin
Ryphalgan A → dibenzylsulfoxid
Resistin K → alkylypyridinium xantogenát

18